

ARHIVSKA DEJNOST

- [Bitola](#)
- ["Ako odam vo Bitola"](#)
- [Soobrajajna povrzanaost](#)
- [Prirodni karakteristiki](#)
- [Gradot niz brojki](#)
- [Bitola niz vekovite](#)
- [Bitolska kulturna razglednica](#)
- [Heraklea linkestis](#)
- [Arhitektura](#)
- [Bibliotekarstvo](#)
- [Kni`evnost](#)
- [Pe~atarstvo](#)
- [Izdavaftvo](#)
- [Teatar](#)
- [Muzika](#)
- [Umetnost](#)
- [Fotografska i filmska dejnost](#)
- [Folklorno bogatstvo](#)
- [Spomenici na kulturata](#)
- [Arhivska dejnost](#)
- [Zavod za za ftita na spomenicite na kulturata, prirodnite retkosti, muzej i galerija](#)
- [Dom na kulturata](#)
- [Centar za kultura i informacii](#)
- [Kulturno-umetni~ki manifestacii](#)
- [Kulturno-umetni~ki samodejnosti](#)

Vo burnoto i mnogu bogato minato na makedonskiot narod, istorijata na Bitola ima posebno mesto. Se znae deka na ovie balkanski prostori gradot, pokraj Solun, bil eden od najzna~ajnite stopanski, politi~ki, prosvetni i kulturni centri. Toa mu go ovozmouvala i dobrata mestopolo`ba ovde, na krstopatot pomeju Istokot i Zapadot. Posebno e poznat vo XIX vek. Kako sredi{te na Bitolskiot vilaet, tuka bila smesteni brojni voeni, diplomatski, crkovni i drugi institucii na turskata uprava i vlast. No, istovremeto, gradot bil edno od najpoznatite sredi{ta na makedonskata borba za osloboduvawe na zemjata od vekovnoto ropstvo. Tuka dejstvuvale mnogu poznati revolucioneri. Vo isto vreme bile i institucite na organiziraniot otpor: Okru`niot, Okoliski i Gradski komitet na Makedonskata revolucionerna organizacija. Seto toa kaj evropskite golemi sili predizvikovalo poseben interes za nivno prisustvo vo Bitola.

Takviot intenziven politi~ki `ivot ovozmou`il da se sozdade i da ostane arhivska gra`a od neprocenлива vrednost za istorijata na gradot, no i za na{ata zemja. Znaej}i ja takvata vrednost, mnogu tu}inci ja razgrabuvale i ja nosele vo trezorite na golemite balkanski i evropski arhivi. Poradi poznatite istoriski uslovi, trebalo da pomine pove}e od polovina vek, po osloboduvaweto na zemjata, da se sozdatat uslovi na organiziran na~in, niz institucionalni formi, da po~ne sobirawe na arhivskata gra`a. Prvite ~ekori se napraveni vo 1954 godina, koga vo ramkite na toga{niot Naroden muzej na Bitola, bil formiran poseben arhivski oddele, so cel da gi sobira i sreduva arhivskite i dokumentarnite materijali od toga{nata Bitolska okoliya. Tri godini podocna, na 26 maj, 1954 godina, Narodniot odbor na Bitolska okoliya, formira samostojna profesionalna stru~na arhivska organizacija pod imeto Okoliski istoriski arhiv - Bitola, so zada~a da pribira, sreduva, obrabotuva, za{tituva, ~uva i da im ovozmou`uva na gra}anite koristewe na toj arhivski i dokumentaren materijal. Ovoj datum se smeta za den na osnovaweto na ovoj Arhiv. Vaka raboti do 1965 godina od koga se vika Istoriski arhiv - Bitola. Pri~inata za vakvata promena e novata administrativna teritorijalna podelba na Makedonija, koga se ukinuvaat okoliite i se formiraat op{tini. Od 1966 godina ovoj Arhiv ja pro{iruva svojata dejnost i za teritorijata na Op{tina Demir Hisar. So noviot zakon za arhivskata gra`a vo 1990 godina se ukinuvaat op{tinskite arhivi i prodol`uvaat da rabotat kako edinici na Arhivot Makedonija.

So donesuvaweto na normativnite akti dobiva status na negovo Podra~no oddelenie. Novina za Podra~nite oddelenija e, pokraj dosega{nata obvraska, na gra}anite da im ovozmou`i zadovoluvawe na site potrebi od izdavawe na dokumentacija {to ja poseduva od oblata na rabotniot i imotno-pravniot odnos.

Vo dosega{noto postoeve Arhivot be{e premestuvan vo pove}e zgradi, za denes da bide vo sopstvena i nova zgrada, do Rektoratot na Bitolskiot univerzitet, na levata strana od rekata Dragor. Ima korisna povr{ina od 1266m², dovolna za najsovremen tretman na arhivskite materijali: so nekolku sali-depoa, prifatno depo, rabotni prostorii, izlo`ben prostor, laboratorija za konzervacija i sl. Seto toa ovozmou`uva da se vr{i za{tita, sreduvawe i obrabotka, istrauvawe na materijalite, kako i izdava~ka dejnost.

Ovde ima pogolem broj na arhivski fondovi i zbirki koi{to imaat po{iroko nacionalno zna~ewe i za kulturata: Zbirka na vesnici od XIX i XX vek; Zbirka na stari pe~ati i {tembili; Biblioteka vo koja ima vredni knigi; Zbirka na stari fotografii i dr. Meju niv se i: Arhivskite fondovi 1918-1941; fondovite na Bitolskata oblasna direkcija 1941-1944; Op{tinskite narodnoosloboditelni odbori; Eparhiski duhoven sud - Bitola 1919-1941; Okoliski {erijatski sud - Bitola 1927-1941; Gimnazija - Bitola 1918-1949; Francusko u~ili{te "Sv.Vinsent" - Bitola 1903-1944; Dr`avnata hipotekarska banka - agencija Bitola 1922-1948; Zbirka na dokumenti od poslednata svetska vojna 1941-1945; Mati~ni knigi na crkvi, parohii i drugi verski ustanovi; Li~ni fondovi na: Semejstvoto Robevi 1897/1937; Na Milton Manaki so zbirka od 6.000 plo~i i 10.000 fotografii; fondot na Carskiot ruski konzulat 1860/1915 i mnogu drugi. Toj e najbogat arhiv vo vnatre{nosta na Makedonija. Ottamu i negovata kulturna funkcija i mesto kade se ~uvaat brojni izvorni dokumenti za kulturnoto nasledstvo na Bitola.

